

מב:

משוח מלחמה פרק שמיני סוטה

תורה אור השלם

1. ויגמד ויקרא אל מערכת ישראל ויאמר להם למה תצאו לערך מלחמה הלא אנכי הפלשתי ואנכם עבדים לשאול ברו לכם איש ויך אתו

2. וי' איש מלחמה וי' שבו: סוטה טו ב 3. וידו בן איש אפרתי הוה מבית לחם ויהדיף בא אלו שנתנה בנים ויקראו שמו שאול וכן בא באנשים.

4. ויאמר הפלשתי אל דוד הבבל אנכי כי אתה אלף במקלות ותקלל הפלשתי את דוד באלתיו.

5. ויאמר דוד אל הפלשתי אתה בא אלי בחרב ובקשת ובכידון ואנכי בא אלך בשם יי צבאות אלהי מערכות ישראל אשר דרפת:

6. ויגש הפלשתי השכם והעבד ויתרוב ארבעים יום: שמואל א יז טז 7. ויצא איש הבונים מנהיגו פלשתים גלית שמו מנה בברו שש אמות ותר:

8. וישבו בבב אשר ביריחו ודבקה ומשקל קינו שלש מאות ומשקל חרבם ורואי חרב ודבקה ויאמר להבות את דוד:

9. ותקח האשה ותפרש את המקל על פני חבארי ושפטו עליה דרפיה ולא נודע דבר:

10. אמ תבחוש את הארץ במכתה בתוך הדרפיה בעלי לא הסור מעליה אולח:

11. את ארבעת אלה ילדו לנרפה בנת ויפלו ביד דוד וביד עבדיה:

12. שמואל ב כב כב ותשקה קולן ותבכינה עד ותשק ערפה לתמונת רוח דבקה ביה: רות א יד 13. אשפתו בקרב פתחו כלם גבורים:

14. דאנה בלב איש וישחנה ויקרי טוב וישקמונה: פסלי יב כה

מאה פ' וחד נאנאי. בירושלמי בפרק המולך אנמרל וחיבין אשס תלוי את ש"מ [שהאשה] מתעברת וחוררת ומתעברת את ש"מ אשין האשה מתעברת משני בני אלם כאלת ופליגי על רבנן דאגדה דרבנן דאגדה אומרים פלשתים ממאה עלות פלשתים שהפרו

בה מאה עלות פלשתים אמר רבי מתניא ולא פליגי עד שלח נסרחה הרע האשה מתעברת משני בני אלם כאלת משנסרת הרע אין האשה מתעברת משני בני אלם כאלת זה משמע שכולן מאה היו אבותיו שהיו מכוון מתעברה אמו ולא כפי רש"י שפירש וחד נאנאי שאלח מהן אביו ופי' הערוך נאנאי כלל שנאו עליה מאה אנשים וכלל אחד וכן מפורש בויקרא רבה ובאגדה דשמואל אמר ר' יצחק אומה הליה שפירשה ערפה מחמתה נתעברו בה גיים של מאה בני אלם הדל דכתיב והוא מדבר עמם והנה איש הבינים וגו' ממערכות פלשתים ממערות כתיב ממאה עלות פלשתים רבי תנחומא אמר אף כלל אחד שנאמר ויאמר הפלשתי אל דוד כללל אביו וגו' ותו התם ויפליג ארבעים יום אמר ר' אבהו ברכיה ב"ר יצחק כשכר ארבעים פסקות שהלכה ערפה עם חמותה נתלה לבנה ארבעים יום: מפני שהשם יבא בניו

מונחים בארון. מוספתא פ"ג ע"ג כי ה' אלהים ההולך עמכם זה השם הנמון בארון שנאמר וישלח אותם משה וגו' מלמד שהיה פתח משוח מלחמה וכלי הקודש זה הארון ויש אומרים אלו בניו כהנה שגא' ובגדי הקודש אשר להאן רבני יהודה בן לקיש אמר ר' ארונות היו עמהם זה שיואל עמיה למלחמה היו בו שבתי לחות שנאמר ויסעו מהר ה' וגו' זה שהיה עמיה היה בו ס"ת שנאמר ויעפילו לעלות וגו' ובירושלמי אמר:

ארון אחד היה: מאלו התוס' לא מצאתי יותר

האשה ותפרוש המסך על פני הבאר ותשטח עליה הריפות ואי בעית אימא מהבא י' אם תכתש את האויל במכתש בתוך הריפות בעלי ואת ארבעת אלה יולדו להרפה בנת ויפלו ביד דוד וביד עבדיו ומדון גלית וישבי בנוב ויפלו ביד דוד וביד עבדיו דכתיב ויתשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה אמר רבי יצחק אמר הקדוש ברוך הוא יבוא בני הנשוקה ויפלו ביה ויהי דבוקה דרש רבא בשכר ארבע דמעות שהורידה ערפה על חמותה זכתה ויצאו ממנה ארבעה גבורים שנאמר ותשאנה קולן ותבכינה עוד כתיב חץ חניתו וקרינן עין חניתו אמר רבי אלעזר עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע מכאן שאסור לספר בשבחן של רשעים ולא לפתח ביה כלל לאודועי שבחיה דדוד: בני עמון באו בנצחונם של שובך כו': כתיב שובך שמו שובך רב ושמואל חד אמר שובך שמו ולמה נקרא שמו שובך ששוי כשובך וחד אמר שובך שמו ולמה נקרא שמו שובך שכל הרואה אותו נשפך לפניו כקיתון אשפתו קביר כולם גבורים רב ושמואל ואמרי לה רבי אמי ורבי אסי חד אמר בשעה שזורקין חץ עושין אשפתות אשפתות של חללים ושמא תאמר שאומנין בקרב ת"ל כולם גבורים וחד אמר בשעה שעושין צורכיהן עושין אשפתות אשפתות של זבל ושמואל אמר מפני שחולי מעיים הם תלמוד לומר כולם גבורים אמר רב מרי שמע מינה האי מאן דנפיש ויכליה חולי מעיים הוא למאי נפקא מינה לישרת בנפשיה דאגה בלב איש ישחנה י"ר אמי ורבי אסי חד אמר ישחנה מדעתו וחד אמר ישחנה לאחרים: ואתם אי אתם כן כו': וכל כך למה מפני ישהשם וכל כינויו מונחין

שמעו דברי מערכי מלחמה. מי ראו לחזור ומי ראו לילך לחזור והוא אומר אל ירך לבבכם אל תחפזו ואל תערצו כנגד ארבעה דברים שיעובדי כוכבים עושין ומריעין צווחין ורומסין: פלשתים באו בנצחונם של גלית כו': גלית אמר רבי יוחנן שעמד בגלילי פנים לפני הקב"ה שנאמר יברו לכם איש וירד אלי וואין איש אלא הקב"ה שגא' ה' איש מלחמה אמר הקב"ה הריני מפילו על יד בני איש שגא' וידוד בן איש אפרתי הוה א"ר יוחנן מושם רבי מאיר בשלשה מקומות לכדו פיו לאותו רשע אחד ברו לכם איש וירד אלי ואידך אם יוכל להלחם אתי והכני וגו' ואידך דקאמר ליה לרודי הכלב אנכי כי אתה בא אלי במקלות דוד נמי אמר ליה אתה בא אלי בחרב בחנית ובכידון הדר אמר ליה ואנכי בא אלך בשם ה' צבאות אלהי ישראל אשר דרפת ויגש הפלשתי השכם והעבד אמר ר' יוחנן כיוי לבטלן מק"ש שחרית וערבית ויתרוב ארבעים יום א"ר יוחנן כנגד ארבעים יום שנתנה בהן תורה ויצא איש הבינים ממחנות פלשתים וגו' מאי בינים אמר רב שמבונה מכל מום ושמואל אמר בינוני שבאחיו דבי רבי שלא אמר שהוא עשוי כבנין רבי יוחנן אמר בר מאה פפי וחדא נאנאי וגלית שמו מגת תני רב יוסף שהכל דשין את אמו כגת כתיב מערות וקרינן מערכות תני רבי יוסף שהכל הערו באמו כתיב ירפה וכתיב ערפה רב ושמואל חד אמר הירפה שמה ולמה נקרא שמה ערפה שהכל עורפין אותה מאחריה וחד אמר ערפה שמה ולמה נקרא שמה הרפה שהכל דשין אותה כהריפות וכן הוא אומר ויתקח

האשה ותפרוש המסך על פני הבאר ותשטח עליה הריפות ואי בעית אימא מהבא י' אם תכתש את האויל במכתש בתוך הריפות בעלי ואת ארבעת אלה יולדו להרפה בנת ויפלו ביד דוד וביד עבדיו ומדון גלית וישבי בנוב ויפלו ביד דוד וביד עבדיו דכתיב ויתשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה אמר רבי יצחק אמר הקדוש ברוך הוא יבוא בני הנשוקה ויפלו ביה ויהי דבוקה דרש רבא בשכר ארבע דמעות שהורידה ערפה על חמותה זכתה ויצאו ממנה ארבעה גבורים שנאמר ותשאנה קולן ותבכינה עוד כתיב חץ חניתו וקרינן עין חניתו אמר רבי אלעזר עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע מכאן שאסור לספר בשבחן של רשעים ולא לפתח ביה כלל לאודועי שבחיה דדוד: בני עמון באו בנצחונם של שובך כו': כתיב שובך שמו שובך רב ושמואל חד אמר שובך שמו ולמה נקרא שמו שובך ששוי כשובך וחד אמר שובך שמו ולמה נקרא שמו שובך שכל הרואה אותו נשפך לפניו כקיתון אשפתו קביר כולם גבורים רב ושמואל ואמרי לה רבי אמי ורבי אסי חד אמר בשעה שזורקין חץ עושין אשפתות אשפתות של חללים ושמא תאמר שאומנין בקרב ת"ל כולם גבורים וחד אמר בשעה שעושין צורכיהן עושין אשפתות אשפתות של זבל ושמואל אמר מפני שחולי מעיים הם תלמוד לומר כולם גבורים אמר רב מרי שמע מינה האי מאן דנפיש ויכליה חולי מעיים הוא למאי נפקא מינה לישרת בנפשיה דאגה בלב איש ישחנה י"ר אמי ורבי אסי חד אמר ישחנה מדעתו וחד אמר ישחנה לאחרים: ואתם אי אתם כן כו': וכל כך למה מפני ישהשם וכל כינויו מונחין

הגהות הב"ח (ב) ויגמד ויקרא אל מערכת ישראל ויאמר להם למה תצאו לערך מלחמה הלא אנכי הפלשתי ואנכם עבדים לשאול ברו לכם איש ויך אתו

לענין רש"י פרשטרי"א אבות וירגיס.

מוסף רש"י דאגה בלב איש. פסד שיואל על הפסד סוס דבר ויבואה ויחנה עה. ישיחנה לאחרים. שגא' ישיחנה עה ויחנה.

מסורת הש"ס (א) ויגמד ויקרא אל מערכת ישראל ויאמר להם למה תצאו לערך מלחמה הלא אנכי הפלשתי ואנכם עבדים לשאול ברו לכם איש ויך אתו

(ב) וי' איש מלחמה וי' שבו: סוטה טו ב 3. וידו בן איש אפרתי הוה מבית לחם ויהדיף בא אלו שנתנה בנים ויקראו שמו שאול וכן בא באנשים.

4. ויאמר הפלשתי אל דוד הבבל אנכי כי אתה אלף במקלות ותקלל הפלשתי את דוד באלתיו.

5. ויאמר דוד אל הפלשתי אתה בא אלי בחרב ובקשת ובכידון ואנכי בא אלך בשם יי צבאות אלהי מערכות ישראל אשר דרפת:

6. ויגש הפלשתי השכם והעבד ויתרוב ארבעים יום: שמואל א יז טז 7. ויצא איש הבונים מנהיגו פלשתים גלית שמו מנה בברו שש אמות ותר:

8. וישבו בבב אשר ביריחו ודבקה ומשקל קינו שלש מאות ומשקל חרבם ורואי חרב ודבקה ויאמר להבות את דוד:

9. ותקח האשה ותפרש את המקל על פני חבארי ושפטו עליה דרפיה ולא נודע דבר:

10. אמ תבחוש את הארץ במכתה בתוך הדרפיה בעלי לא הסור מעליה אולח:

11. את ארבעת אלה ילדו לנרפה בנת ויפלו ביד דוד וביד עבדיה:

12. שמואל ב כב כב ותשקה קולן ותבכינה עד ותשק ערפה לתמונת רוח דבקה ביה: רות א יד 13. אשפתו בקרב פתחו כלם גבורים:

14. דאנה בלב איש וישחנה ויקרי טוב וישקמונה: פסלי יב כה